

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság **Budapesten, 2008. év november hó 11. napján** megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmény miatt a vádlottak ellen indult büntetőügyben a Fejér Megyei Bíróság B.45/2006/21. számú ítéletét **megváltoztatja**.

Az I. r. és II. r. vádlott 2 rb. gondatlanságból elkövetett közokirat-hamisítás vétségének minősített cselekményét 2 rb. a Btk. 275. § (1) bekezdés b./ pontjába ütköző társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntetének **minősíti**.

A kiszabott pénzbüntetés napi tételeinek számát mindkét vádlott tekintetében 300 (háromszáz) napi tételre **felelemeli**, az egy napi tétel összegét I. r. vádlott esetében 500 (ötszáz) forintra, II. r. vádlott esetében 350 (háromszázötven) forintra **mérséklí**. Az így kiszabott 150.000 (egyszázötvenezer), illetőleg 105.000 (egyszázötezer) forint pénzbüntetés - meg nem fizetése esetén - napi tételenként 1-1 napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A III. r. vádlottat az ellene 2 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vád alól **felmenti**.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet mindhárom vádlottal szemben **helybenhagyja**.

Az ítélet bevezető részéből a 2006. év november hó 30-i tárgyalási hatánapra történő utalást **mellőzi**.

Kötelezi II. r. vádlottat a másodfokú eljárás során felmerült 10.800 (tízezer-nyolcszáz) forint bűnügyi költség megfizetésére.

Az ítélet ellen a *III. r. vádlott tekintetében* a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságához *fellebbezésnek van helye*.

Indokolás:

A Fejér Megyei Bíróság B.45/2006/21. számú, 2007. augusztus 31. napján kelt ítéletével I. r., II. r. és III. r. vádlottat 2 rb. gondatlanságból elkövetett közokirat-hamisítás vétsége miatt személyenként 50 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Egy napi tétel összegét I. r. vádlott esetében 3.000, II. r. vádlottal szemben 2.000, III. r. vádlott tekintetében 4.000 forintban állapította meg. Megállapította, hogy a kiszabott 150.000 forint, 100.000 forint, illetőleg 200.000 forint pénzbüntetést napi tételenként 1-1 napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Ellenben a vádlottakat az ellenük 2 rb. folytatólagosan elkövetett hivatali visszaélés büntette miatt (értelemszerűen I. r. és II. r. vádlottakat, mint társtetteseket, mint bűnsegédet) emelt vád alól felmentette.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a vádlottak terhére a felmentő rendelkezés és téves jogi minősítés miatt, a kiszabott büntetés súlyosítása végett jelentett be fellebbezést. A fellebbezés írásbeli indokolásából kitűnően a perorvoslat az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult.

A vádlottak és védőik felmentésért fellebbeztek.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF. 824/2007/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta, és részletesen indokolta álláspontját négy kérdéskörre csoportosítva. Hangsúlyozta, hogy a bíróságnak állást kellett foglalnia abban, hogy:

- Az I. r. és II. r. vádlottak a két ingatlanra a gázmotoros fűtőerőmű építési fennmaradási és továbbépítési engedélyek kiadásánál törvényesen jártak-e el.
- Továbbá az építési bírság kiszabásánál a készültségi fok meghatározásakor törvényesen sorolták-e a két építményt az „ipari rendeltetésű építmények” helyett a kedvező szorzó alkalmazását lehetővé tévő „egyéb építmények” körébe.
- Az engedély nélkül épített építményrész visszabontását ellenőrző helyszíni szemle eredményét a valóságnak megfelelően jegyzőkönyvezték-e.

- Végül törvényesen történt-e az építésügyi bírságok összegének csökkentése.

Az ügyészi állásfoglalás valamennyi kérdésre nemleges választ indokolt, és annak a véleményének ad hangot, hogy I. r. és II. r. vádlottak a hivatali kötelezettségüket többszörösen megszegve a III. r. vádlott által irányított két építkezésen nevezett részére jogtalan előnyt biztosítottak. Ezért a vádlottak bűnösségének 2 rb. folytatólagosan elkövetett hivatali visszaélés büntetében történő megállapítását (amelyet az I. r. és II. r. vádlott társtettesként, a III. r. vádlott bűnsegédként valósított meg) indítványozta. Sérelmezte a közokirat-hamisítás büntetének gondatlanságból elkövetettkénti minősítését. E cselekménynek 2 rb. hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntetének minősítése mellett (I. r. és II. r. vádlott társtettes, III. r. vádlott bűnsegéd) a vádlottakkal szemben végrehajtásában felfüggesztett börtönbüntetés és pénzmellékbüntetés kiszabására tett indítványt.

A nyilvános ülésen az ügyész a fellebbezést fenntartva az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet tényállása a másodfokú eljárásban nem pótolható hiányosságokban szenved, megalapozatlan és a Fejér Megyei Bíróság az indokolási kötelezettségét sem teljesítette a szükséges mértékben. A bizonyítékokat értékelő tevékenysége hiányos, továbbá a helytelen ténybeli következtetések miatt téves a vádlottak magatartásának gondatlankénti minősítése.

Az I. r. vádlott védője a nyilvános ülésen fenntartotta fellebbezésének írásban is csatolt indokolását. Ebben részben a hivatali bűncselekmény elkövetésében megkövetelt célzatnak - az elsőfokú ítéletben álláspontja szerint helyesen megindokolt - hiányát megerősítve, és az elsőfokú bíróság logikus mérlegelő tevékenységére hivatkozva a felmentő rendelkezés helybenhagyását indítványozta. A védenccé terhére rótt bűncselekmények miatt emelt vád alól teljes körű felmentésre, másodlagosan megrovás alkalmazására tett indítványt.

A II. r. vádlott védője fenntartotta a felmentést célzó fellebbezést és kiemelte, hogy a védenccé döntési helyzete nehéz volt, közigazgatási és polgári eljárások folytak az építkezéssel érintett tevékenységi kör helyes minősítése és pontos besorolása miatt. A vádlottak az építmények engedélyezési eljárásától kezdődően folyamatos és fokozott ügyészi felügyelet mellett jártak el, ezért már korábban - a büntetőeljárás kezdeményezése előtt - észlelhették és korrigálhatták volna a vádlottak téves döntéseit. Az elsőfokú ítélet helyesen állapította meg a vádlottak célzatának hiányát.

A III. r. vádlott védője is fenntartotta fellebbezését. Kifejtette, hogy védencét intellektuális közokirat-hamisításban marasztalta az elsőfokú bíróság, noha nem ő közölte a hivatalos személyekkel az okiratba foglalt adatokat, ezért a terhére rótt bűncselekményben a felmentését kérte. Az elsőfokú bíróság egyebekben helyesen tárta fel és értékelte, hogy a vádlottak gondatlan magatartása miatt a hivatali visszaélés megállapítása szóba sem jöhet. Hangsúlyozta, hogy a hatóság tévedése

az egyik esetben - a megalapozatlan bírság kiszabása miatt - kifejezetten a védence cégének a kárára történt.

Az ügyész fellebbezése nem alapos, de a III. r. vádlott és védője eredményesen támadta az elsőfokú határozatot.

A Fővárosi Ítéltábla a kétirányú perorvoslat alapján eljárva az elsőfokú ítéletet és a megelőző bírósági eljárást teljes körben a Be. 348. § alapján felülbírált. Felülbírálata során megállapította, hogy a Fejér Megyei Bíróság az eljárási szabályok maradéktalan megtartása mellett foganatosított bizonyítási eljárásban a ténybeli és a jogi megítélés alapjául szolgáló bizonyítékokat beszerezte, értékelési körébe vonta, a felderített ellentmondásoktól sem mentes körülményeket mérlegelte, a bizonyítékok logikus értékeléséről részletesen számot adott. E körben az elsőfokú bíróság a vádlottak nyilatkozatait és a tanúk vallomásait, az ügyben keletkezett közigazgatási és bírósági határozatokat egyenként és összességében körültekintően vizsgálta és mérlegelte.

A másodfokú bíróság nem osztotta az ügyész megalapozatlanságra történő hivatkozását és az e körben kifejtett érveit. Az elsőfokú ítélet tényállása megalapozott, szinte hiánytalan.

Az elsőfokú ítélet tényállását a Fővárosi Ítéltábla a nyilvános ülésen kizárólag a személyi körülmények tekintetében a Be. 352.§ (1) bekezdés a./ pontja alapján az iratok tartalma alapján az alábbiakkal **egészíti ki**:

- a III. r. vádlott büntetlen előéletű, magyar állampolgár.
- I. r. vádlott harminc éve dolgozik a szakmájában, 1999. augusztus 1-től irányítja a Polgármesteri Hivatal Építésügyi Irodáját.
- II. r. vádlott 1996. november 25-től áll alkalmazásban a Polgármesteri Hivatal Építésigazgatási Irodáján építésigazgatási előadóként.

Az elsőfokú ítélet kiegészítése a III. r. vádlott erkölcsi bizonyítványának adatán, az I. r. és a II. r. vádlottak nyomozás során és a bírósági tárgyaláson tett vallomásán alapul.

E kiegészítésekkel az ítélet tényállása a másodfokú eljárásban irányadó volt, a felülbírálat alapját képezte.

Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból okszerűen következtetett a hivatali bűncselekmény esetében a vádlottak szándékának és célzatának a hiányára, ellenben tévedett a közokirat-hamisítás jogi minősítésében és a III. r. vádlott cselekményének megítélésében.

A hivatali visszaélés büntettét az a hivatalos személy követi el, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi vagy hivatali helyzetével egyébként visszaél. Az I. r. és a II. r. vádlott szakmai döntést hoztak, amelynek indokairól részletesen számot adtak. A megkezdett építkezés engedélyének jogerős jellege egészen a Legfelsőbb Bíróság 2008-ban meghozott ítéletéig vita tárgyát képezte, így nem róható a vádlottak terhére, ha e körben az akkor még meg nem született döntés ismerete nélkül másként határoztak, különös tekintettel arra, hogy velük egyező álláspontot foglalt el a perben eljáró Fejér Megyei Bíróság is. Ugyanez érvényes a kiszabott bírság alapját képező, a fűtőerőmű besorolására is, mivel a korábbi gyakorlatukban még elő nem fordult minősítést a vádlottak szakmai indokaik/szemponjtjaik alapján végeztek el. A meghozott határozatok perorvoslattel támadható döntések voltak, amelyek egyúttal a törvényességi felügyeletet gyakorló ügyészség részére is minden esetben kézbesítésre kerültek. A fokozott ügyészi felügyelet mellett is a vádlottak konzultáltak a jogszabályok értelmezésében.

Nyilvánvaló, hogy a szakmai hibák, a téves döntések nem jelenthetnek hivatali visszaélést, ehhez szükséges a törvényben megfogalmazott célzatosság. A két építkezés kapcsán az állapítható meg, hogy az x utca esetében a hatóság az építető kárára, míg az y útja esetén a javára tévedett. Helyesen utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy a valótlán tartalmú jegyzőkönyvek önmagukban még nem bizonyíthatják a célzatosságot. A szakmai hibáknak olyan szándékos sorozata és nyilvánvalósága lenne szükséges a célzat bizonyításához - más bizonyíték hiányában -, amely a jelen ügyben fel sem merült. A vádlottak tevékenysége a vád tárgyává tett elsőfokú határozatok a szoros ügyészi felügyelet, a valóban vitatható és vitatott kérdések, továbbá az ellentétes tartalmú tévedés mellett nem alapozhatnak meg büntetőjogi felelősséget, amint azt az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította. A védők érvei a vád tárgyává tett cselekmények idején hatályos építésügyi jogszabályok helyes értelmezésével helytállóak a vádlottak tudattartamát illetően, a szándékosság, illetve a célzat hiányára alapítottan. Az ügyész indítványa pedig a bizonyítékok felülmérlegelésre irányul, amelyre a megalapozott tényállás mellett nincs törvényes lehetőség. Mivel a hivatali visszaélés tényállási elemei közül a célzat nem bizonyítható az elsőfokú bíróság felmentő rendelkezése törvényes döntés.

Ellenben tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az I. r. és a II. r. vádlott cselekményét gondatlannak minősítette a közbizalom elleni bűncselekmény esetében. Az I. és II. r. vádlottak kifejezetten azzal a céllal keresték fel az építkezés helyszínét, hogy az építők által jogszabály alapján előterjesztett, a kiszabott építési bírság mérséklésének a lehetőségéről döntsének. E körülmény a bűncselekménnyel érintett jegyzőkönyvekből is kitűnik, mivel feltüntetésre került, mint a helyszíni szemle tárgya. Tisztában voltak azzal, hogy a kérelem teljesíthetőségéhez az építési engedély visszavonását követő vakolási munkák visszabontására volt szükség és a feladatuk ennek felmérése, a tényleges bontás mértékének megállapítása, az építőknek a bírság csökkentése végett benyújtott kérelmek megalapozottságának ellenőrzése volt. Ennek megállapításához megfelelő szakmai

gyakorlattel és tapasztalattal rendelkeztek, de lehetőség nyílt a korábbi, összehasonlító adatot tartalmazó jegyzőkönyvek segítségével a pontos tisztázásra. A vádlottak a látottakat felmérték és rövid időn belül, körülbelül 1 óra múlva írásba foglalták. Egyébként nem tűnik ki az iratokból, hogy miért kellett a III. r. vádlott irodáját felkeresni a jegyzőkönyv elkészítése végett, mivel a néhány mondatot tartalmazó kézzel írt okirat akár a helyszíni építési körülmények mellett állva, vagy a gépkocsiba beülve is elkészíthető volt. Nyilvánvaló, hogy a tapasztaltak elfelejtése, tévesztése szóba sem jöhet, amint arra sincs mód, hogy a korábbi tévedést hamis tartalmú jegyzőkönyvvvel lehetne korrigálni a valós tények rögzítését követő és arra alapított kijavító határozat helyett.

Mindezekre figyelemmel fel sem merülhet, hogy az I. r. és a II. r. vádlott gondatlanul járt volna el a jegyzőkönyv elkészítésekor. Cselekményük szándékos magatartás.

Mivel a vádlottak hivatalos személyek voltak, akik hivatali hatáskörükben ezzel visszaélve jártak el és ennek során lényeges tényt hamisan foglaltak közokiratba, cselekményük helyesen 2 rb. társtettesként, hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntettének minősül (Btk. 275. § b./ pont). Az okirat közokirat jellege mindenben megfelel a Pp. 195. §-ában írt közokirat fogalomnak. Megjegyzi az ítéltábla, hogy jelen ügyben a Btk. 275. §-ának (1) bekezdése szerinti „hivatali hatáskörrel visszaélve” tényállási elem a két különböző jogvédele érdekében tekintettel nem érinti a hivatali bűncselekmény alól történő felmentő rendelkezést.

Az elsőfokú bíróság által megállapított - egyébként a vádirattól eltérő - jogi minősítés - Btk. 274. § (3) bekezdés, gondatlanságból elkövetett intellektuális közokirat-hamisítás vétsége - az adott tényállás mellett szóba sem jöhet, mivel a hivatalos személy a saját tapasztalata, észlelése alapján készítette a valótlan tényeket tartalmazó jegyzőkönyveket. A gondatlan elkövetési magatartás pedig a törvényes minősítés - Btk. 275. § b./ pont - mellett fel sem merülhet, e bűncselekménynek nincs gondatlan alakzata.

A III. r. vádlott bűnösségét arra alapította az elsőfokú bíróság, hogy a váddal érintett kettő darab valótlan tartalmú jegyzőkönyvet aláírta. A jegyzőkönyvet a hivatalos személyek készítették, arra pedig a vallomásukban egyértelműen nyilatkoztak, hogy tartalmának megfogalmazásában, és a tények megállapításában, rögzítésében III. r. vádlottnak nem volt szerepe. A III. r. vádlott saját nyilatkozata szerint csak azért látta el aláírásával, mert a szemlén az építetők képviselőjében ténylegesen jelen volt. Ugyanakkor nem ellenőrizte a helyszíni szemle során megállapított tények megjelenését az okiratban, nem olvasta el, formaságnak tekintette. Mivel a jegyzőkönyvet társai az irodájában készítették, miközben intézte ügyeit, telefonált, tevőlegessége kimerült a helyiség biztosításában. Az elsőfokú bíróság az ő tekintetében nem tévedett a gondatlanság kérdésében. A közokiratot a hivatalos személyek készítették, és az abban foglaltak valótlan tartalmához csak szándékos magatartással lehet bűnsegélyt nyújtani. A III. r. vádlott gondatlanul járt el, amikor nem ellenőrizte az okiratban tanúsítottak valóságát. Ez a gondatlan eljárása azonban részesi alakzatban nem valósított meg bűncselekményt.

Olyan bizonyítékot nem derített fel a nyomozás és a bíróság sem, amely azt tanúsította volna, hogy III. r. vádlott szándékosan megerősítette volna I. r. és II. r. vádlottat a hamis tartalmú jegyzőkönyv elkészítésében. Tény, hogy a III. r. vádlott közvetve, mint a x Kft. fővállalkozójának képviselője, és részben közvetlenül, mint az y Kft. résztulajdonosa érintett volt a hatóság részéről eljáró vádlottak előnyt jelentő (illetve a korábban okozott hátrányt ilyen formában kiküszöbölő) magatartásával, de ez önmagában nem hozható összefüggésbe a büntetőjogi felelősséget megalapozó szándék vizsgálatával.

Ezért a Fővárosi Ítéltábla a III. r. vádlottat az ellene 2 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vád alól a Be. 331. § (1) bekezdése alapján - bűncselekmény hiányában - felmentette.

Az elsőfokú bíróság az I. r. és II. r. vádlottat érintően feltárta a büntetés kiszabásakor irányadó körülményeket, és nem tévedett a pénzbüntetés alkalmazásában sem. Azonban a másodfokú bíróság a felülbírálat során alkalmazott súlyosabb minősítés és az elsőfokú bíróság által nem tetтарыanosan meghatározott napi tétel számok, egyben eltűzott napi tétel összegek mellett a kiszabott büntetést is érintette.

A Fővárosi Ítéltábla a jelentős időműlás miatt - az enyhítő szakasz alkalmazásával - továbbra is törvényesnek ítélte meg pénzbüntetés kiszabását. Azonban az egy napi tétel összegét az elkövetett bűncselekmény súlyához igazodóan jelentősen felemelte, ellenben az egy napi tétel összegét a vádlottak vagyoni, jövedelmi viszonyához igazodóan alacsonyabb összegben állapította meg. Az így kiszabott büntetés kellően kifejezi a cselekmény súlyát, és hathatósan biztosítja a büntetési célokat.

Az elsőfokú bíróság tévesen tűntette fel a 2006. november 30-i határnapot az ítélet bevezető részében, mivel ülnökváltás miatt az e napon megtartott tárgyalást a bíróság megismételte, ezért a dátumot a másodfokú bíróság mellőzte.

A Fővárosi Ítéltábla a II. r. vádlottat a kirendelt védő díjával felmerűlt bűnűgyi költség megfizetésére a Be. 381. § (1) bekezdése alapján kötelezte.

A másodfokú ítélet ellen a Be. 386. § (1) bekezdés a./ pontja alapján a III. r. vádlott bűnössége kérdésében hozott eltérő tartalmű első- és másodfokű döntésre figyelemmel a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságához az ügyész részéről fellebbezésnek van helye.

B u d a p e s t, 2008. év november hó 11. napján

***Dr. Tóth Éva s.k.
a tanács elnöke***

Dr. Mató Ágnes s.k.
előadó bíró

Dr. Török Zsolt s.k.
bíró

A Fejér Megyei Bíróság B.45/2006/21. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.5/2008/10. számú ítéletében foglalt változás mellett I. r. és II. r. vádlottal szemben jogerős és végrehajtható!

B u d a p e s t, 2008. év november hó 11. napján

Dr. Tóth Éva s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelül:
tisztviselő